

Punctul de vedere al profesorilor de Geografie din Municipiul București și din județul Ilfov cu privire la proiectul care vizează noile planuri-cadru pentru liceu

Profesorii de Geografie din Municipiul București și din județul Ilfov (asemenea celor din întreaga țară) privesc cu consternare către proiectele de planuri-cadru pentru liceu lansate recent în dezbateri publice și își exprimă profundul dezacord în legătură cu **eliminarea Geografiei** din trunchiul comun de la clasele a XI-a și a XII-a de la majoritatea profilurilor și specializărilor.

Într-o perioadă a schimbărilor climatice galopante, a tensiunilor geopolitice și a dezechilibrelor sociale, eliminarea Geografiei din curriculumul liceal superior (clasele a XI-a și a XII-a de la toate filierele, profilurile și specializările, exceptând profilul umanist și profilul servicii) nu este doar o eroare educațională, ci și o amenințare la adresa generațiilor viitoare. Astfel, considerăm că implementarea acestor modificări din planurile-cadru va atenta la capacitatea de gândire critică a elevilor, la capacitatea de adaptare a viitoarelor generații la schimbările climatice, la migrațiile fără precedent, la efectele hazardurilor naturale și antropice, precum și ale situației geopolitice aflate într-o dinamică îngrijorătoare. Se deschid, astfel, porțile către o societate inadaptată transformărilor mediului înconjurător, în care pseudo-știința, fake-news-urile și teoriile conspiraționiste vor fi foarte ușor îmbrățișate de generațiile private de studiul Geografiei în ciclul superior al liceului, atunci când elevii ajung la deplinătatea capacității de înțelegere a ceea ce se petrece în jurul lor.

Ne revine obligația de a atrage atenția asupra următoarelor aspecte:

O singură oră de Geografie pe săptămână în clasele a IX-a și a X-a este total insuficientă pentru a parcurge noțiunile de Geografie generală (fizică, umană, economică, politică, socială, culturală) astfel încât elevii să aibă baza necesară pentru a înțelege tot ceea ce înseamnă schimbările climatice și problemele globale ale omenirii. Toate aceste lucruri, pe fondul unei singure ore de Geografie pe săptămână din gimnaziu, unde se dorește a se pune bazele acestei științe. În plus, deducem că în acest număr de ore, va trebui să parcurgem și Geografia României, dacă nu cumva vom deveni singurul stat european care nu va mai studia geografia națională în liceu. Astfel, considerăm că este imposibilă parcurgerea conținuturilor de Geografie generală, Geografia României și a celor legate de problemele fundamentale ale lumii contemporane, Uniunea Europeană, ansamblurile economice și geopolitice mondiale (inclusiv NATO), precum și a noțiunilor de geologie, în doar doi ani, cu o singură oră pe săptămână.

Considerăm că studiul Geografiei României, **element indubitabil de identitate națională**, trebuie să fie deschis tuturor, indiferent de filieră, profil și specializare. Tot în mod nediscriminatoriu, liceenii trebuie să aibă acces la studiul problemelor globale ale omenirii, care, cu siguranță, se răsfrâng și asupra societății noastre, iar prin lipsa studierii lor vor lăsa România cu un pas în spate în ceea ce privește capacitatea de acțiune și de adaptare la toate transformările din această sferă.

Geografia, o știință cu un puternic caracter interdisciplinar și transdisciplinar, constituie liantul dintre mediul înconjurător și societate. Astfel, societatea nu poate fi cu adevărat pregătită pentru noile provocări fără studiul Geografiei, care pune bazele înțelegerii tuturor proceselor naturale și socio-economice, care, mai devreme sau mai târziu, se repercutează asupra noastră, a tuturor. Legat de caracterul interdisciplinar al Geografiei, reamintim că în România se

desfășoară, la nivelul ciclului liceal, Olimpiada Interdisciplinară Științele Pământului, acolo unde Geografia are o pondere egală, respectiv 25%, alături de Fizică, Chimie și Biologie. Această olimpiadă are inclusiv etapă internațională, acolo unde țara noastră ocupă an de an locuri fruntașe, toți elevii români obținând numeroase medalii de aur, argint și bronz. Așadar, care este argumentul pentru eliminarea Geografiei de la profilul Real, în condițiile în care este considerată o știință a Pământului, a naturii? Reamintim faptul că, prin relief, Geografia constituie suportul celorlalte științe ale naturii.

România obține an de an locul I sau II și la Olimpiada Internațională de Geografie (peste 40 state participante), precum și la Olimpiada Europeană de Geografie. De cele mai multe ori elevii români au obținut locul I în lume în clasamentul pe națiuni. Cum poate fi încurajată această performanță prin eliminarea Geografiei de la cea mai mare parte dintre profiluri și specializări?

Geografia contribuie și la formarea/consolidarea competențelor cheie și atributelor prioritare din profilul de formare al absolventului. Amintim câteva ipostaze prin care Geografia contribuie la formarea/consolidarea acestora:

1. Geografia contribuie semnificativ la dezvoltarea **competențelor de citire, scriere și înțelegere a mesajului** prin analiza diverselor tipuri de texte, hărți, grafice și surse de informare. Elevii sunt expuși unor materiale complexe, precum articole științifice, rapoarte despre schimbările climatice, studii de caz despre dezvoltarea durabilă sau texte geopolitice, ceea ce le îmbunătățește capacitatea de a citi critic și de a extrage informațiile esențiale. În plus, geografia solicită redactarea de eseuri, analize și interpretări ale fenomenelor studiate, ceea ce ajută la dezvoltarea abilității de exprimare clară și coerentă. De asemenea, lucrul cu hărți, diagrame și infografice îi învață pe elevi să decodifice și să sintetizeze informații vizuale, îmbunătățindu-le astfel înțelegerea mesajelor complexe. Prin aceste activități, geografia nu doar că oferă cunoștințe despre lume, ci și formează gândirea critică și formează competențele de comunicare esențiale în orice domeniu.
2. Geografia utilizează terminologii internaționale standardizate (precum denumiri geografice, unități de măsură, concepte economice și ecologice), ceea ce facilitează transferul de cunoștințe între limbi și culturi. Dezbaterile și proiectele pe teme globale încurajează, de asemenea, utilizarea limbilor străine pentru documentare și prezentare, dezvoltând astfel abilități de **comunicare multilingvă** și pregătind elevii pentru o lume tot mai interconectată.
3. Geografia contribuie la dezvoltarea **competenței matematice** prin analiza și interpretarea datelor statistice, lucrul cu grafice, diagrame și modele spațiale. Elevii învață să măsoare distanțe și suprafețe pe hărți folosind scale, să calculeze densități ale populației, să analizeze tendințe climatice bazate pe serii de date și să aplice metode cantitative pentru a înțelege procese geografice complexe. Prin aceste activități, geografia ajută la consolidarea abilității de a lucra cu numere, de a efectua calcule și de a interpreta informații matematice în contexte reale. Fiind o știință interdisciplinară, Geografia **dezvoltă competențe STEM** prin studiul proceselor fizice ale Pământului, utilizarea tehnologiilor moderne precum Sistemele Informatice Geografice (GIS), teledetecția prin satelit și analiza datelor climatice. Elevii învață cum tehnologiile moderne ajută la monitorizarea mediului, previziunea dezastrelor naturale sau optimizarea resurselor naturale. De asemenea, geografia se intersectează cu ingineria în domenii precum amenajarea teritoriului, infrastructura urbană și gestionarea resurselor de apă, oferind elevilor o perspectivă aplicată asupra științelor și tehnologiei. Prin toate

aceste aspecte, geografia nu doar că îmbunătățește competențele matematice și științifice, ci îi pregătește pe elevi să utilizeze metode analitice și tehnologii moderne pentru a înțelege și soluționa probleme reale ale lumii contemporane.

4. Geografia joacă un rol important în **dezvoltarea competenței digitale** prin utilizarea tehnologiilor moderne pentru analiza și interpretarea informațiilor spațiale. Elevii învață să folosească Sistemele Informatice Geografice (GIS), aplicații de teledetecție, hărți interactive și baze de date online pentru a înțelege fenomenele geografice și sociale. De asemenea, geografia presupune interpretarea datelor satelitare, utilizarea platformelor de vizualizare geospațială (Google Earth, OpenStreetMap) și lucrul cu modele climatice digitale, contribuind la alfabetizarea digitală a elevilor. Prin analiza critică a surselor de informare, Geografia îi ajută pe elevi să distingă între datele reale și dezinformare, mai ales în contexte legate de schimbările climatice, geopolitică sau resurse naturale. Această abordare dezvoltă gândirea critică și îi învață pe elevi să verifice sursele, să identifice fake news și **să navigheze în siguranță în mediul digital**.
5. Geografia contribuie la **formarea competențelor personale și sociale** prin explorarea diversității culturale, economice și de mediu a lumii. Studiind diferențele și asemănările dintre societăți, elevii devin mai empatici și mai toleranți, înțelegând provocările și oportunitățile cu care se confruntă diverse comunități. Analiza fenomenelor precum migrația, urbanizarea sau schimbările climatice îi ajută pe elevi să înțeleagă interdependența globală și importanța acțiunilor responsabile. Prin proiectele de grup și dezbaterile pe teme de actualitate, geografia încurajează colaborarea, comunicarea eficientă și dezvoltarea abilităților de leadership, oferind elevilor oportunitatea de a-și exprima opiniile, de a argumenta și de a respecta perspectivele diferite. De asemenea, Geografia stimulează curiozitatea și dorința de explorare, dezvoltând abilități de cercetare și de gândire critică. Elevii învață să formuleze întrebări, să caute informații din surse variate și să sintetizeze datele pentru a înțelege fenomene complexe. Activitățile interactive, precum analiza hărților, interpretarea graficelor și utilizarea tehnologiilor GIS, **îi învață pe elevi să își adapteze metodele de învățare în funcție de context și resurse disponibile**. Prin investigarea unor probleme globale și locale, elevii sunt motivați să-și autoevalueze progresul, să identifice lacunele în cunoștințe și să-și ajusteze strategiile de învățare. Această abordare autonomă îi pregătește pentru învățarea pe tot parcursul vieții, oferindu-le unelte necesare pentru a se adapta la schimbările continue din societate și din mediul profesional.
6. Geografia contribuie la **dezvoltarea competenței civice** prin aprofundarea înțelegerii responsabilităților cetățenești într-o societate democratică. Elevii analizează probleme globale precum schimbările climatice, migrația, inegalitățile economice și gestionarea resurselor naturale, ceea ce le permite să înțeleagă rolul lor în comunitate și în lume. Prin dezbateri și studii de caz, învață cum să se implice activ în luarea deciziilor și să participe la inițiative care sprijină dezvoltarea durabilă și echitatea socială. Studiarea Geografiei ajută elevii să înțeleagă **cadrul juridic** care reglementează protecția mediului, utilizarea resurselor naturale și drepturile omului. Prin analiza tratatelor internaționale, legislației naționale privind conservarea naturii, protecția biodiversității sau acordurilor privind schimbările climatice, elevii învață despre responsabilitățile legale ale statelor, organizațiilor și cetățenilor în gestionarea resurselor și protejarea planetei. Geografia joacă un rol esențial în **educarea elevilor cu privire la impactul activităților umane asupra mediului și în promovarea comportamentului ecologic responsabil**. Prin studiul problemelor de mediu, precum poluarea, defrișările, incendiile de vegetație, gestionarea deșeurilor și criza apei, elevii învață despre soluții sustenabile, precum energiile regenerabile și conservarea biodiversității. De asemenea, prin proiecte de mediu și activități practice (ex. campanii de reciclare, reîmpădurire, acțiuni

comunitare), sunt încurajați să adopte un stil de viață ecologic și să contribuie la protejarea mediului.

7. Geografia contribuie la **dezvoltarea competenței antreprenoriale** prin analiza resurselor economice, a piețelor globale și a factorilor care influențează dezvoltarea afacerilor. Elevii studiază structura economică a diferitelor regiuni, învață despre lanțurile de aprovizionare, comerțul internațional, turismul și impactul factorilor geografici asupra oportunităților de afaceri. Acest lucru îi ajută să înțeleagă cum pot valorifica resursele locale și globale pentru inițiative economice sustenabile. Orele de geografie pot include studii de caz despre inițiative antreprenoriale de succes, exerciții de planificare a unor afaceri sustenabile (ex. eco-turism, agricultură inteligentă, energie regenerabilă), ceea ce stimulează creativitatea și spiritul de inițiativă. Geografia promovează și antreprenoriatul sustenabil, învățând elevii cum afacerile pot contribui la protejarea mediului și la dezvoltarea comunităților locale. Prin analiza conceptelor de economie circulară, energie verde și gestionare eficientă a resurselor, elevii sunt încurajați să dezvolte inițiative economice care să respecte principiile dezvoltării durabile.
8. Geografia **dezvoltă sensibilizarea culturală** prin studiul diversității etnice, lingvistice și tradiționale din diferite regiuni ale lumii. Elevii învață cum factorii geografici influențează cultura și modul de viață al oamenilor, dezvoltând empatie și respect pentru diferențele culturale. Analiza migrațiilor, globalizării și interacțiunilor dintre popoare le oferă o perspectivă asupra comunicării interculturale și a provocărilor legate de identitate și integrare socială. Studiarea patrimoniului UNESCO, a turismului cultural și a peisajelor antropizate îi ajută să înțeleagă importanța protejării tradițiilor și a moștenirii culturale. Prin studierea relațiilor dintre diferite popoare și impactul globalizării asupra culturilor locale, elevii își dezvoltă abilitatea de a comunica și interacționa eficient într-un mediu multicultural. Aceștia învață să analizeze atât beneficiile, cât și riscurile uniformizării culturale și să găsească soluții pentru conservarea identității culturale într-o lume globalizată.

Studiul Geografiei deschide posibilități interesante de dezvoltare pentru elevii de la toate profilurile. Astfel, la orele de Geografie, sunt abordate, printre altele, aspecte ca:

- Sistemele Informatice Geografice (GIS) permit colectarea, analiza și reprezentarea datelor spațiale într-un mod interactiv și aplicat, fiind utilizate pe scară largă în urbanism, managementul resurselor, prognoza climatică și prevenirea dezastrelor naturale. Introducerea GIS în programa de Geografie din liceu ar oferi elevilor competențe esențiale pentru a înțelege fenomene precum defrișările, expansiunea urbană, distribuția populației sau impactul schimbărilor climatice. Prin utilizarea unor platforme GIS, elevii pot învăța să creeze și să interpreteze hărți tematice, să analizeze modele spațiale și să găsească soluții eficiente pentru probleme reale, dezvoltând astfel gândirea critică și abilități tehnologice esențiale pentru viitor.
- Geopolitica analizează relațiile de putere dintre state, resursele strategice și impactul factorilor geografici asupra deciziilor politice și economice globale. Studiarea geopoliticii la orele de Geografie din liceu este esențială pentru a ajuta elevii să înțeleagă conflictele internaționale, alianțele economice și influența marilor puteri asupra lumii. Într-un context marcat de crize geopolitice, competiția pentru resurse și schimbări climatice cu implicații globale, elevii trebuie să fie pregătiți să analizeze și să înțeleagă mecanismele care influențează stabilitatea și securitatea internațională. Prin explorarea acestor teme, liceenii își dezvoltă gândirea critică, capacitatea de analiză și o viziune informată asupra realităților lumii contemporane.

- Dezvoltarea durabilă reprezintă echilibrul dintre progresul economic, protecția mediului și bunăstarea socială, asigurând resurse și condiții de trai optime atât pentru generațiile actuale, fără a compromite posibilitățile de dezvoltare ale generațiilor viitoare. Studiarea acestui concept la orele de Geografie din liceu este esențială pentru a-i ajuta pe elevi să înțeleagă impactul activităților umane asupra mediului și soluțiile necesare pentru a construi o societate sustenabilă. Prin analiza problemelor precum schimbările climatice, gestionarea resurselor naturale, urbanizarea responsabilă și economia circulară, elevii dobândesc cunoștințe și competențe necesare pentru a deveni cetățeni responsabili, capabili să contribuie la un viitor echilibrat și mai sigur.
- Migrațiile reprezintă un fenomen global complex, determinat de factori economici, politici, sociali și climatici, având un impact profund asupra țărilor de origine și de destinație. Inserția migranților în societate este esențială pentru coeziunea socială, implicând politici de integrare, acces la educație și locuri de muncă, dar și acceptarea diversității culturale. În paralel, explozia demografică din anumite regiuni ale lumii pune presiune pe resurse și infrastructură, generând dezechilibre economice și sociale. Studiarea acestor teme la orele de Geografie din liceu este crucială pentru a-i ajuta pe elevi să înțeleagă dinamica populației, cauzele și consecințele migrațiilor, dar și valoarea diversității culturale într-o societate globalizată. Prin acest demers educațional, tinerii dobândesc o viziune informată asupra unor fenomene actuale și devin mai pregătiți să contribuie la o societate incluzivă și echilibrată.

Geografia este, astfel, capabilă să educe temeinic generațiile viitoare pentru noul „mâine” care, cu siguranță, nu va mai arăta ca în prezent. Este de datoria noastră să nu aruncăm viitoarele generații în mrejele teoriilor conspiraționiste, ci să le oferim șansa unei educații temeinice, bazată pe știință și pe argumente.

Prin urmare, considerăm că este imperios necesar ca Geografia să se regăsească în trunchiul comun la toate clasele, filierele, profilurile și specializările.

PROFESORII DE GEOGRAFIE DIN MUNICIPIUL BUCUREȘTI ȘI DIN JUDEȚUL ILFOV

02.02.2025